

Izhaja trikrat na teden v šestih izdanih, in sicer: vsak torek, četrtek in soboto, zjutranje izdaje opoldne, večerno izdaje pa ob 3. uri popoldne, in stane v uredniških izrednih prilogah ter s „Kazipotom“ ob novem letu vred po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

Vse leto 13 K 20 h, ali gl. 6 60
 pol leta 6 . 60 3 30
 četrt leta 3 . 40 1 70

Posamične številke stanejo 10 vin.

Od 23. julija 1902. do preklica izhaja ob sredah in sobotah ob 11. uri popoldne.

Naročnino sprejema upravništvo v Gosposki ulici št. 11 v Gorici v „Goriški Tiskarni“ A. Gabršček vsak dan od 8. ure zjutraj do 6. zvečer; ob nedeljah pa od 9. do 12. ure. Na naročila brez doposlane naročnine se ne oziramo.

Oglašitve in poslanice se računijo po petih vrstah, če tiskano 1-krat 8 kr., 2-krat 7 kr., 3-krat 6 kr. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. — Večje črke po prostoru. — Reklame in spisi v uredniškem delu 15 kr. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za omiko, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrid.

Uredništvo
 se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. Z urednikom je mogoče govoriti vsaki dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dop. Upravništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 11.

Naročnino in oglase je plačati loco Gorice. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu.

Naročnina, reklamacije in druge reči, katere ne padajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravništvu.

„PRIMOREC“

izhaja neodvisno od „Soče“ vsak petek in stane vsako leto 3 K 20 h ali gl. 1 60.

„Soča“ in „Primorec“ se prodajata v Gorici v tobakarni Schwarz v Solaki ulici in Jellersitz v Nunski ulici; — v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma in Pipan v ulici Ponte della Fabbra.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. Iv. Meljavec) tiska in zal.

Kmetijski shod pri Rebku dne 4. januarja 1903.

(Izvirno poročilo.)

Kmetijska vinarsko-sadjarška društva se v lepi vinorodni Vipavski dolini čvrsto razvijajo. Ni je menda večje vasi, ki ne bi imela takega društva, ki je velika potreba v današnjih časih, v časih druženja. Vsaki stan se krepko druži, vse je prepreženo raznovrstnih društev. Zakaj bi se pa tudi naš kmet ne zjedini v čvrsto organizacijo? Kmet, katerega moramo ceniti vsi drugi stanovi, naj se druži, ker le v društvu mu je zagotovljen obstanek. Društvo mu bode znalo moralno in gospodarsko pomagati.

Kako nasi vrli kmetovalci cenijo razgovorjanja o društvi in sploh o njih težnjah, nam je pokazal zares lepi shod pri Rebku. Okoli 200. kmetovalcev-posesznikov se je zbralo v zgornji pripravnici dvorani v nedeljo popoldne. Videlo se jim je, da so željni pouka, pokazali so, da so tudi razumljivi in inteligentni poseszniki. Moramo priznati, da takšnih kmetijskih shodov je malo ali nič po drugih krajih naše gorisko-gradiščanske dežele, ali želeli bi bilo, da bi se zato poklicani faktorji pobrigali.

K zborovanju se je vabilo vse gg. ude bliznjih vinarskih-sadjarških društev, gg. dež. poslanca dr. Tuma in Grčo, ter g. Štreklja in g. Dominka. Vabilu so se odzvali po večini vsi udje in g. dr. Hen. Tuma ter g. Štrekelj, Grča se je opravičil.

Sklicatelj shoda, g. učitelj Možina, pozdravi vrle posesznike, in se posebej omeni blag. g. dr. Hen. Tuma in g. Štrekelj-a ter pričujoče gg. učitelje, ki se, kakor se vidi, zanimajo za našega kmeta. Omeni, naj se voli g. nadučitelja Medveščeka predsednikom shoda, ker je zato več in izkušen, zapisnikar naj bode g. učitelj Mrmolja.

G. predsednik vzame mesto in da besedo g. dr. Tumi, ki je poročal o vstanovitvi vinarske zadruga.

G. poročevalec je v lepih besedah naslikal, da naše delati propagando svoji politiki, ampak pove nam le s stališča socialno-finančnega, da bi bila zadruga velika dobrota

in korist vsakemu kmetu. Omenjal je, da je učitelj kmetu velika dobrota. Kmet naj se oklene učitelja, ker le ta ga more privedi do boljšega blagostanja. Šola in kmet ta naj bode vedno kompaktna faktorja v socialno-kmetijskem življenju. Pogoji zadrugi so vinarska in sadjarška društva ter „bralnice“. Zadruga imajo moralni in gospodarski namen. Največji dobiček je gotovost po tem in kdaj se kaj proda. Našega kmeta pa teži negotovost, katera je njegova najhujša rana. S posebnimi slučajmi je omenjal, da zadruga potrebuje trgovca in obrtnika, drugače nima obstanka. Ona potrebuje znanja. Povedal je tudi, da dokler bode kmet čakal pomoči od zgoraj, bode tepen. Obravnaval je dobre, pa tudi slabe strani zadruga, ter omenil, da se tudi pri nas da izvršiti ta naloga. Zvezite se v eno telo in zaupajte si vse med seboj. Viharno ploskanje je zaorilo po dolgem govoru, kojega so vsi pazljivo poslušali, ter prepričalo gospode, da je naš kmet pristopen višjim idejam.

G. predsednik otvori debato in omeni, da naše ljudstvo je brihtno in lahko prične z zadrugo: iz malega raste veliko.

Oglasil se je k besedi g. strokovni učitelj vinstva Štrekelj. Pozdravljal je zborovalce, omenil, da smo zgubili kredit vin, pa ga hočemo spel po zadrugi dobiti. Zadruga nam prihrani kleti in posodo ter zabranjuje privajeno pocivkanje po kletih. Razloži nam nerazumljive §§ pravil bodoče vinarske zadruga za slovenski del vinorodnih krajev Goriš. Grad.

G. dr. Tuma je pristavil, da delež je nič, glavno je kredit. G. Štrekelj pa pravi, da bi se z grozdem delež plačalo, kar pa je g. Vrčon pobijal s tem, da je priporočal majhen delež, ker mali posesznik nima večših toliko grozdja, kolikor je delež vreden.

G. Volk pristavi, da smo ubogi ravno glede znanja vinstva in sadjarstva; to čutimo zlasti mi mali poseszniki. Rešitev kmeta je v društvih in zadrugah. Apelira na vse za to poklicane faktorje, da naj kmetu pomagajo s poukom.

G. Možina predlaga, da se v kratkem dobromisleci snidejo in se pogovorijo o stvari, da se čim hitreje vresniči, zlasti da se ne-

mudoma v Gorici vstanovi že obljubljena glavna zadruga, za katero so že pravila sestavljena.

Gosp. Medvešek omenja, če se vstanovijo tudi po občinah zadruga-podružnice, kar dr. Tuma pojasni, da je po zakonu nedopustljivo. Mogoča je le centralna zadruga, po vaseh pa le nabiralnišča grozdja.

Na to se oglašajo g. Možina in nam v vznesenih besedah pojasni pomen in namen vinarsko-sadjarških društev in njih dobroto za posamezne občine. Povdarja, da je šola in znanje velikega pomena, iz tega se še le dobi denar. Vsi gledajo na delavca, na kmeta pa nobeden. C. k. kmetško društvo za našo deželo nam je v škodo. Plačujemo davke, pa ne stori nič dobrega za slov. del dežele. Tudi dež. zbor in županstva ne storé nič. Kmet je zatiran, vse je zastarelo. Kmet ne ve, da lahko kaj zahteva; društvom se meče polena pod noge. Društvo naj ga uči, pripravljajo do večjega dela; društvo naj bode ognjišče kmetške izobrazbe. V prav lepih besedah je g. Makso Ličen povedal, da je dala znamenita razstava v Kasovljah l. 1900. povod tem društvom. Povdarjal je, da imamo c. k. kmetijsko društvo, katero je vstanovila cesarica Marija Terezija pred 120 leti, katero pa je vedno na istej stopinji. Mi Vipavci nimamo od njega najmanjšega dobička. Ljudi nimajo za nas srca, puste pa je ne reorganizirati, list ni za nič. Dajmo vstanoviti drug list, kateri se prilagodi našim sedanjim razmeram. Urednik naj bode v resnici strokovnjak, in naj je bolj intimen z nami, da bode list res dušna hrana za kmeta. Predlaga, naj stopijo vsa društva na noge in osnujejo nov list. Sledilo je viharno odobravanje, katero je pokazalo, da je govoril britko resnico.

G. predsednik je povedal nepobiten faktum, da „Gospodarski list“ ni vreden tega imena. Strizejo članke iz „Kmetovalca“ ter jih pretiskavajo. „Kmetovalec“ ni za naše razmere. On je za tamkajšnje razmere pač izvrsten list. Za nas je bil „Sadjarški in vrtnarski list“, a ta je sedaj pokopan! žalostno! Denar, koji država meče proč za „Gospodarski list“, naj da za drugi pošteni list. Pozivlja zbor, naj se izjavi, da naj c. k. kmetijska družba Goriš.-Gradiš. prične z iz-

dajo dobrega in na naše razmere primerne slovnice. Viharno ploskanje in odobravanje. —

G. Makovec pa nam še pove, da se je edenkrat na predlog nekega tajnika c. k. kmetijske družbe pri seji hotelo dodati še italijansko ime „Kmetijski soli“. Škandal!

G. predsednik zaključil shod in omeni, da je naše ljudstvo inteligentno, kar nam bližnja bodočnost pokaže. Naša dolina bode prinašala več in boljše vinske pridelke, da se vresničijo besede, ki pravijo: „Vipavska dolina, lepota sveta, nam grozdja in vina presladkega da!“ Zahvali se g. dr. Tumi in g. Štreklu ter jima kliče: „Živio!“

Sprejmeta se te dve resoluciji:

1.) Zato poklicani faktorji naj skrbijo, da se čim prej ustanovi v Gorici centrala kletarske zadruga za vinorejski del dežele in ob enem podružnica za tukajšnji okoliš pri postaji Kamnje.

2.) Vinarskim in sadjarškim društvom po deželi naj se daje, ko se zato poklicani veščaki prepričajo o njih delovanju, izdatnejše podpore, da morejo iste vapejnejše delovati! — Bilo je še drugih predlogov, katerih se pa ne omenja.

Razmotrivanja o izseljevanju.

(Piše B. V.)

(Konec.)

V Avstriji doslej nismo imeli zakona o izseljevanju. V poslednji seji državnega zbora se je predlagalo, naj vlada predloži že izdelani načrt zbornici in radi tega se je nadejati, da začne razprava o tem prevažnem vprašanju v prihodnjem zasedanju. Nadalje bode pa tudi treba skrbeti za večje število konzulatov v onih državah, kjer živi mnogo avstrijskih državljanov. Avstrija ima v severni Ameriki samo štiri konzule po poklicu („Berufsconsuln“), kar pač ni v nikakem soglasju s številom izseljencev, katere bi morali konzuli podpirati s svetom in dejanjem. Neohodno bode potreba, da se ustanovi v Zjedinenih državah cela vrsta konzulatov.

Postavodajalnim potom seveda ni mogoče predpisati izseljencem, kje naj se naselijo. Naloga časnikarstva je, da nasvetuje

Križarji.

Zgodovinski roman v štirih delih.

Poljski spisal H. Sienkiewicz. — Posl. Podravski.

(Dalje.)

Komtur iz Lubove jim je dal na razpolago svoje ljudi, vendar pa ni povedal svojim gostom le o Jurandovi okrutnosti, marveč tudi o njegovi besedolomnosti. Ko je torej ta zahteval, naj oni odpravijo svoje ljudi, niso hoteli oni v to privoliti, boje se, ako bi to ušili, da jih da Jurand obkoliti, poloviti in pometati v podzemeljske ječe v Spihovu. Med tem pa je Jurand, misle si, da jim ni toliko mar za boj nego za rop, udaril nenadoma po njih ter jih grozno pobil. De Fourci je videl Bergova, prevrženega na tla s konjem vred, videl Majnegerja s kopjem v trebuhu in ljudi, ki so zaman prosili milosti. Komaj je bil zmožen zbežati ter se je nekoliko dni klatil po hosti, kjer bi bil poginil od glada ali postal plen divje zverine, ako bi ne bil dospel slučajno v Tehanov, kjer je našel brata Gotfrieda in Rotgiera. Iz vsega tega je ostalo v njem čuvstvo strahu, sramote, jeze, osvete in žalosti za Bergovim, ki mu je bil dober prijatelj. Radi tega se je bil z vso svojo dušo pridružil pritožbi križarskih vitezov, ko so ti zahtevali Jurandovo kazn in prostost za njegovega nesrečnega tovariša. Ko je pa ostala pritožba brez uspeha, je bil v prvem trenutku pripravljen

na vse, samo da se maščuje nad Jurandom. Sedaj pa se je v njegovi duši porodil nakrat upor.

Ko je poslušal razgovor križarskih vitezov in zlasti to, kar je govoril Hugo von Danveld, se nikakor ni mogel ubraniti začudenju. On je že nekoliko let bliže poznal Križarje ter kajpada že vedel, da oni niso taki, kakoršne se kažejo v Nemčiji ali na zapadu. V Marburgu pa je vsekako spoznal nekoliko pravih in strogih križarskih vitezov, ki so se pogostoma celo sami pritoževali radi pokvarjenosti svojih bratov, katera ostane brez kazni, ter je celo čutil, da imajo oni prav. Ker pa je bil tudi sam razbrzdán in se ni dosti menil za disciplino, zato ni štel za zlo drugim te napake, zlasti ne radi tega, ker so v njegovih očeh Križarji nadomeščali napake s svojo hrabrostjo. Videl jih je pri Vilni, kako so se borili s poljskimi vitezi pri naskakanju gradov, katere so branile z največjo upornostjo male poljske posadke, videl jih je, kako so umirali pod udarci sekir in mečev v skupnih napadih ali tudi v dvobojih.

Bili so neizprosni in okrutni za Litvince, toda obenem so bili veliki junaki, ki so hodili v slavi kakor v solnce. Sedaj pa je gospod de Fourci slišal govoriti Hugo von Danvelda take besede ter izmišljati take nakanke, pred katerimi se mora zgroziti duša v vsakem pravem vitezu — a ostali bratje ne samo da mu niso nasprotovali, marveč so še pritrjevali vsaki njegovi besedi. Pa se ga je tudi pollaščevalo čimdalje večje začudenje, in končno se je globoko zamislil, premišljuje, ali bi bilo prilično, da se tudi on udeleži takega posla.

Ko bi bilo šlo le za to, da se odnese deklica ter se pozneje zamenja za de Bergova, bi se bil nemara strinjal s tem, dasi ga je močno ganila Danušina lepota. Ako bi bil odločen on za njenega stražnika, ne bi bil tudi imel ničesar zoper to, dasi sam ni bil gotov, da odide iz njegovih rok taka, kakoršna je prišla v nje. Toda Križarjem je bilo mar očitno povsem nekaj drugega. Oni so hoteli dobiti ž njo in z Bergom vred v svoje roke tudi samega Juranda, z obljubo, da jo izpuste, ako dá samega sebe za njo, da bi tako to zločinstvo ostalo skrito. Saj so jej že grozili z usodo Vitoldovih otrok za slučaj, ako bi se Jurand o njih pritožil. »Oni v nobenem slučaju ne mislijo ostati možbeseda,« je rekel sam sebi gospod de Fourci, marveč hočejo oba ubiti; vendar pa nosijo na svoji obleki križ ter bi morali še bolj nego drugi paziti na svojo čast. In duša se je čimdalje bolj razburjala v njem proti taki nepoštenosti, vendar pa je sklenil, da se hoče prepričati, za koliko je njegova slutnja opravičena, torej prijah k Danveldu ter ga vpraša.

»Ako se vam Jurand uda, ali hočete potem spustiti deklico?«

»Ako bi jo izpustili, bi izvedel takoj ves svet, da smo mi oba vjeli,« odvrne Danveld.

»Kaj torej storite ž njo?«

Na te besede se skloni Danveld k njemu ter mu pokaže skozi smeh svoje žolte in pokvarjene zobe.

»Po čem vprašate? Ali nemara po tem, kaj storimo ž njo poprej ali poznej?«

Nu, de Fourci je že vedel, kaj je oni hotel izvedeti, torej je umolknil; nekaj časa se je še boril sam

kraje, oziroma dežele, katere bi bile posebno pripravne v to svrhu. Za vsako državo je največjega pomena, da se naselijo oni, ki so bili vsled gospodarske krize prisiljeni zapustiti svojo ožjo domovino, v koloniji pripadajoči dotični državi. Tudi Avstrija kot nekolonijalna država ima tako kolonijo, ki ima povrh pa tudi še to prednost, da neposredno meji na državo, in ta kolonija je Bosna. Kolonisti iz Nemčije silijo v Bosno, Jugoslovani se pa izseljujejo preko morja v tujino. Slovenske kolonije v Bosni bi bile pač večjega pomena za nas, nego one tam v severni Ameriki. Izseljenci bi ostali v ozki zvezi s svojo domovino, vračali bi se lahko, kedar bi hoteli, tujega jezika se jim ne bi bilo treba priučiti in država ne bi zgubila toliko zdravih delavskih sil. Seveda bi morala začetkom vlada nakazati izseljencem zemljišča in jih vsatransko podpirati. Temeljito bi se morale seveda tudi prej proučavati razmere. To bi bili potem kolonisti v pravem pomenu besede in ne navadni naseljenci, ki so mnogokrat le v nadlego oni državi, v kateri so se naselili.

Spodnještajerski industrijalec F. V. je prepotoval pred kratkim Rusijo, da bi našel odjemalce za svoje izdelke. Praktični in izkušeni mož se ni mogel načuditi, da naši ljudje le silijo v Ameriko, kjer jih čaka samo delo in trud, ko je videl širne neobdelane pokrajine, potuje po srednji in južni Rusiji. V Rusijo se naj izseljujejo naši ljudje, ako se res doma ne morejo preživeti. Ruski viadi bi bili pač mnogo ljubi slovenski kolonisti, ki bi se skoro asimilovali ruskim razmeram in se porusili, nego kaki trdi Nemci, ki se nikdar ne prilagodijo ruskemu življenju in ostanejo Nemci tudi ako živijo že sto let na ruski zemlji. Seveda bi morali avstrijski konzuli kakor tudi posamezniki, ki se zanimajo za izseljevanje, natančno studirati ruske poljedelske razmere. Dvomljivo je pa, ali imajo poklicani činitelji voljo, baviti se s takimi zadevami in ako bi bili sploh taki nalogi kos.

Kako pa upliva tujina, posebno neogranjena politična svoboda Zjedinenih držav na izseljence, ki se vračajo čez nekoliko let zopet domu? Iz verodostojnega vira sem izvedel, da svoboda velike ljudovlade na vsak način ugodno upliva na naše izseljence. Po vrnitvi se zanimajo v večji meri za politična vprašanja in njih razsodnost v političnih zadevah je sedaj gotovo večja, nego je bila prej. Treba bi bilo, da odgovorimo na vprašanje, ki je ravno največje važnosti, ali je izseljevanje škodljivo ali koristno gospodarskemu blagostanju tega ali onega kraja. Ako je dotični okraj gostobljuden in se ni bati pomanjkanja delavskih sil vsled izseljevanja, bode izseljevanje gotovo samo v prospeh celi deželi. Znani v Gorici bivajoči narodni gospodar K. von Scherzer označuje izbornu v svoji knjigi „Gospodarsko življenje narodov,“ kako ugodno upliva v tem slučaju izseljevanje: Der Abfluss

des Überschusses an Arbeitskräften wirkt erleichternd auf den Lebensstand der Zurückbleibenden, indem dadurch vermittelt einer Verschiebung zwischen Angebot und Nachfrage, ein nicht zu unterschätzendes Element der Einkommensteigerung und einer höheren sozialen Zufriedenheit in das heimliche Wirtschaftsleben eingeführt wird.“ Pri nas so pa razmere povsem druge. Naše dežele, posebno Kranjsko, nikakor niso preobljudene in trajalo bode še mnogo časa, predno bode gostota prebivalstva ista, kakršna je n. p. na Češkem. Statistika dokazuje, da ravno one avstrijske dežele, ki so najbolj obljudene, n. p. Češko, Nižje Avstrijsko, zapuščajo vsako leto relativno neznatno število izseljencev. Najvažnejši vzrok je pač gospodarsko zastojanje naših pokrajin. V dezelah, kjer ni nikake ali le malo industrije, so prisiljeni oni življi, katerim ne ugaja poljedelstvo, si iskati zaslužek izven doma. Zanimivo je, da se večinoma Kranjci in Primorci izseljujejo, dočim si Štajerci iščejo delo v industrijskih krajih Srednjega ali Gornjega Štajerja. Pomanjkanje delavcev upliva seveda neugodno na poljedelstvo, mežda narašča in ni v pravem razmerju z dohodki posestev na deželi. Scherzerjeve besede veljajo jedino le za gospodarsko razvite dežele, za naše primitivne poljedelske razmere je pa vendar izseljevanje skoraj pogubno.

Priznati je treba, da je mnogo izseljencev, ki zapuščajo svojo domovino, jedino le iz lahkomišljenosti in da vsakih slučajih gospodarski moment ni merodajen. Brezvestni agenti, ki se potikajo po deželi, so gotovo že marsikateremu kmetu, ki ne bi imel drugače volje, zapustiti svojega posestva, z živo domisljivo slikali, kaka sreča ga čaka onstran morja in ga konečno z mnogimi sladkimi besedami pregovorili, da se jim je udal. Smer modernega zakonodavstva nikakor ni prijazna takim agentom in tudi v drugih državah se strogo postopa proti takim pijavkam. Naloga avstrijskega državnega zbora je, da temeljito pretrese pri debati v novem zakonu, kako bode treba v bodoče nadzorovati te ljudi, katerih dobičkazelnost ne pozna mej.

„Danes je odpotovalo z južnega kolodvora toliko in toliko sto oseb.“ Taka kratka suha poročila so prinašali in še prinašajo ljubljanski listi. Daljših poročil ali člankov o izseljevanju pa doslej nismo čitali, kakor da bi nikogar ne zanimala ta senčna stran našega gospodarskega razvika; vse je molčalo, nikdo se ni oglašil, da bi kritično presojeval to važno zadevo. Na vsak način je to slabo znamenje za naše javno mnenje, ki skoraj namenoma zanemara veljavna vprašanja. Merodajni krogi so si s to zanikernostjo, da ne rabimo hujšega izraza, naprtili velik greh. Njih dolžnost je sedaj, da se z vso vneto lotijo dela ter proučujejo temeljito to vprašanje.

Posebno naša delegacija na Dunaju je poklicana, da se zanima za novi načrt zakona in se udeležuje razprave. Potrebno je

pa tudi, da zasledujejo nadaljni razvitek tega vprašanja ne samo oni, ki se bavijo z gospodarskimi razmerami naših pokrajin, ampak tudi naša akademična mladina, ki naj praktično kakor tudi znanstveno proučuje vzroke in posledice izseljevanja.

DOPISI.

Sv. Križ na Vipavskem. (Razno.) — Hvala Bogu! Odpravili smo božične praznike. Daleč okrog ni takih cerkvenih slovesnostij 4 dni kot tu v samostanski cerkvi. Romarji od raznih krajev se udeležujejo teh slovesnostij, ali to hira od leta do leta. Vzrok: politični shodi na prižnici, kar tudi letos ni izostalo.

Kapucini so bili povabili nekega nunca z nalogom, da izprosi naprednjakom na tem svetu največje nesrečo, na onem pa večno pogubljenje. Krstil je naprednjake za največje liberalce, živine, prostozidarje, frasonsone, Herode, ki je hotel nedolžnega Jezusa umoriti. „Brezverci ste, ki dopisujete v brezverske časopise, ter duhovnike sramolite, itd.“ Pravil je tudi neko dogodbico, katera se mu je menda tisti dan dogodila. „Šel sem po poti v samostan, vidim preko poti vse polno ljudstva, ali nisem bil vreden, da bi se mi kedo odkril in priklonil.“ — Prav je tako. Ako bi bili vedeli, da boste tako obsajal in obrekoval krotko in ponižno napredno ljudstvo, vam bi ne bili niti pustili iti v samostan, ampak zaprli bi Vas bili v hlev, da bi živino krmil, ker Herodi pa vendar nismo!

V samostanu imajo tudi nove orglje, ki jih „Gorica“ toliko hvalisa, cvilijo pa tako, kakor lačni vrabec na strehi. Orglje so res izvrstne, ali organist je že toliko dorastel, da je že sposoben ovčice pasti.

Sloveče svetišče na Cesti je bilo pred nekaj meseci v najslabšem redu pod vodstvom neke velepobožne tretjerednice, ki kateri naši gorénjevpavski nunci kaj radi hodijo na posvetovanje. Napravila si je tudi nabiralnico... Ko se je pa nekemu sosedu to dovolj zdelo, je vzdignil hrup, na kar je svetišče sedaj v najlepšem redu, in tako tudi mora biti. Bog ve, kaj poreče voditelj svetišča na to, ali vrana vrani ne izkljuje oči. Kar nese, nese, saj klerikalcem ni mari za svetišče, samo da je bisega polna. Kakor se čuje, ugibajo nunci, da pri prvem občnem zboru katoliškega političnega društva za ajdovski okraj s sedežem na Cesti (!) izvolijo na mesto predsednika to velepobožno tercijsko.

Sv. Križ je trpel sedaj že več tednov pomanjkanje vode. Po pol ure daleč so morali ubogi ljudje v grič nositi za se in za živino. Godrnjajo pa tako: dr. Gregorčiča smo izvolili častnim občanom, volili smo ga v deželni in državni zbor, on pa še ni storil koraka za podporo za potrebni vodovod. Drugi pa jih tolažijo: Potrpite do prihodnjih volitev. Takrat pa napravi pred vsako hišo vodnjak tistim, ki bodo zanj volili.

Od beneške meje. (Razno.) — Po premnogih prošnjah, po raznovrstnih poteh in ovirah, se je prišlo vendar do tega, da se začne graditi cesta: Golobrd-Britof. Pred dvema mesecema je vest, da se prvi del zgradbe odda na dražbi, razveselila vse obmejne prebivalce. (Il. del pod goriskim okrajem ni še podrobno načrtan.) Oglasilo se je več domatih in ptujih podjetnikov. Z vidnim zanimanjem se je pričakovalo izida. Nô, naposled nam je došla novica, kot noveletno darilo, da se je oni del zgradbe poveril domačej tvrdki A. Kriznič v Kanalu, ki je s svojo spretnostjo dosegla že v raznih podjetjih mnogo lepih vspehov, za kar je jej tudi sedaj vlada svoje zaupanje pokazala.

Spretnost in poštenost, ki dičite to tvrdko, sta nam porok, da se bomo kmalu veselili ceste, ki pripomore obmejnim prebivalcem do onega življenja, ki ga drugi državljani že davno uživajo.

Vše premnogo let nam je prinašal And. Petrusa iz Mirnika proti mali odškodnini pošto iz Dolenj v Mirnik in nazaj. V mesecu aprilu pret. leta poverila se mu je nabiralnica. Žal, da se je ta že (bogsigavedi zakaj) po 3 mesecih odpravila ter uvedel selski pismonoša. S tem se je ugodnost, katero so vživali prej Mirničanje, zelo prikrajšala. Danes se povsod skrbi, da se ugodnosti za prebivalce v vsakem oziru zboljšajo. Pri nas pa se gledé pošte ravno narobe godi. Prej smo dobivali pošto vsaki dan proti nizki odškodnini; sedaj pa prihaja selsk. pismonoša le ob delavnikih.

Pristojbine znašajo večkrat v enem mesecu več nego se je plačevalo najtemu pismonoši. Vrh tega ne dobivamo pošiljatev na dom, kakor preje, ampak poiskati si jih moramo sami v vaski krčmi, kjer se je odgovornost odklonila, v slučaju da se kaj zgubi.

Nasteli bi še mnogo drugih nerednosti, ki so nastale s to uvedbo. Sploh je ljudstvo zelo nezadovoljno. Umevno, da so se koj pritožili, toda do sedaj brez vspeha. Morda se v bližnji bodočnosti kaj zboljša. (!?)

Dne 18. decembra pr. l. so bile v Kožbani občinske volitve. Vsled raznih nepravilnosti, agitacije itd. je prišla zopet županova stranka na krmilo. Seveda so volilci katastro. občine Mirnik podali (dne 26. dec.) temeljit utok, katerega pa župan ni hotel sprejeti, češ, da je doba za vlaganje utokov vže pretekla. Ker pa govori § 32. obč. vol. r., da se vlagajo ugovori v neprestopni dobi 8 dni po končani volitvi, tedaj je bil dan 26. dec. še čas za sprejemanje ugovorov. Zato so poslali volilci utok na c. kr. okr. glavarstvo, kjer so ga sprejeli ter g. župana na ta način indirektno poučili, da 18 in 8 je 26 a ne 25.

Drugič kaj več.

(Dalje v prilogi.)

s seboj, končno pa se je zavrnil, se povspel v stremenih ter rekel glasno, da so ga slišali vsi štirje Križarji.

»Pobožni brat Ulrich von Juringen, ki je pravi uzor viteštva, mi je enkrat dejal: »V Marburgu je med starimi vitezi še mogoče najti nekoliko pravih križarskih viteзов, toda oni, ki tiče po obmejnih posadkah, delajo le sramoto našemu redu.«

»Mi smo vsi grešniki, toda služimo našemu Odršeniku,« odvrne Hugo.

»Kje je vaša viteška čast? Z ogavnim dejanjem nihče ne služi Gospodu, za to tudi vi ne služite Odršeniku. Kdo je vaš Gospod? Vedite torej, da vam v tej zadevi nočem pomagati ter vam celo ne dopustim, izvršiti ta čin.

Česa nam nočete dovoliti?«

»Zločinstvo, sramoto, izdajstvo!«

»A kako nam morete to zabraniti? V bitki z Jurandom ste zgubili svoje vozove in svoje ljudi. Morate živeti le od milosti našega reda in celo gladi umrjeti, ako vam ne vržemo košček kruha. Končno pa ste vi sami zoper štiri, kako nam torej ne dovolite?«

»Kako vam ne dovolim?« odvrne de Fourci. Moram se vrniti v grad, opozoriti na to kneza ter pred vsem svetom razglasiti vaš namen.«

Križarji pogledajo na te besede drug drugega in njihova lica so dobila povsem drug izraz. Zlasti Hugo von Danveld je zrl dolgo z vprašajočim pogledom Siegfriedu de Löve v oči, na to pa se je obrnil h gospodu de Fourci in dejal:

»Vaši predniki so služili našemu redu in tudi vi hočete stopiti vanj, toda mi ne sprejmemo izdajice.«

»Pa tudi jaz nočem služiti izdajicam.«

»Saj ne izpolnite svoje grožnje. Vedite, da naš red zna kaznovati tudi one, ki niso njegovi udje.«

A de Fourci, katerega so pogrele te besede, izdere svoj meč, ga prime z levo roko za ostrino, desno pa položi na držaj ter reče:

»Na držaj, ki ima podobo križa ter pri glavi svetega Dionizija, svojega patrona, in na svojo viteško čast prisežem, da hočem opozoriti na to mazoveškega kneza in velikega mojstra.«

Hugo von Danveld pogleda znovič s vprašajočim pogledom v Siegfrieda de Löve in ta zapre oči v znamenje, da mu nekaj privoljuje.

Na to spregovori Danveld z nekim čudnim, zamolklim in spremenjenim glasom:

»Sveti Dionizij je moral nositi odsekano glavo pod svojo pazduho, toda ako vaša enkrat pade...«

»Vi mi grozite?« mu seže de Fourci v besedo.

»Ne, nego vas ubijem!« odvrne Danveld.

In sunil ga je z nožem v stran s tako močjo, da mu je ostal samo držaj še zunaj. De Fourci je zakričal z groznim glasom ter čez trenutek hotel pograbiti z desnico meč, ki ga je držal v levici, toda spustil ga je na tla. Med tem pa so ga jeli vsi trije bratje brez usmiljenja zbadati v vrat, v ledja in v trebuh, dokler ni padel s konja.

Na to je nastala tišina. De Fourci, ki je krvavel iz mnogih ran, je ležal na snegu ter ga kopal s svojimi skrivljenimi prsti. Izpod svinčeno mračnega neba se je čulo le krotanje vran, ki so letale iz puščave k človeškim stanovanjem.

Med tem se jamejo ubijalci razgovarjati.

»Naši ljudje niso videli ničesar?« vpraša z zamolklim glasom Danveld.

»Ne. Oni gredo spredaj — ni jih videti,« odvrne de Löve.

»Čujte, to bo povod novi pritožbi. Razglasimo rajše, da so nas napadli mazoveški vitezi in ubili nam

tovariša. Napravimo hrup, da se bo čulo tje do Marburga, da celo knez celo na svoje goste pošilja ubijalce. Čujte! Mi moramo reči, da knez Januš ne samo, da ni hotel slišati naših pritožb o Jurandu, marveč da je dal celo ubiti tečnika.«

De Fourci se s poslednjim zdihljajem še prevrli vznak na sneg, ter obleži nepremično s krvavo peno na ustih in z izrazom začudenja v že mrtvih, a široko odprtih očeh. Brat Rotgier ga pogleda ter reče:

»Glejte, pobožni bratje, kako kaznuje Bog zlobni namen izdajstva.«

»Kar smo storili, smo storili v blagor našega reda,« odvrne Gotfried. »Hvala tem...«

Toda umolkne, kajti v tem hipu se pojavi za njimi na ovinku neki jezdec, ki se jim je urno bližal. Hugo von Danveld, zagledavši ga, zakliče hitro:

»Naj je ta človek kdor koli hoče, on mora poginiti!«

»A de Löve, ki je bil sicer najstarejši, pa je imel med brati najbistrejše oči, reče:

»Jaz ga poznam. Ta je oni mladenič, ki je s sekiro ubil tura. Dà, ta je on!«

»Skrijte nože, da se ne prestraši,« reče Danveld.

»Jaz udarim prvi, vi pa za menoj.«

Med tem prijezdi Čeh do njih ter vstavi, oddaljen za deset korakov, svojega konja v snegu. Zagledavši mrliča v svoji krvi in konja brez jezdeca, osupne nekoliko, toda le za trenutek. Potem se obrne k bratom:

»Klanjam se vam, močni vitezi!«

»Mi smo te spoznali,« mu odvrne Danveld, polgoma se mu bližaje. »Ali imaš kaj za nas?«

»Mene je poslal vitez Zbišek iz Bogdanca, za katerim nosim kopje in katerega je tur ranil na lovu, ter radi tega ni mogel sam k vam.«

»Kaj hoče od nas tvoj gospodar?«

Domače in razne novice.

Osebnostne vesti. — Davčni nadzornik Evgen Petris pl. Steinhafen je imenovan višjim davčnim nadzornikom v območju finančnega ravnateljstva v Trstu.

Rudniški nadkomisar g. R. Vidic v Pragi, rodom Idrjčan, je pridružen v službovanje c. kr. poljedelskemu ministerstvu.

Ruski kružok. — Ker je došel učenec ruskega jezika g. Labenskij, se sklicuje društveni občni zbor za drevo ob 8. uri v hotel „Tri Krone“. Dvorana je rezervirana. Vspored: 1. Sprejem novih članov. 2. Konečni dogovor radi učnih ur. 3. Dopolnitev odbora.

K obilni udeležbi vabi odbor.

Vojaški koncert bode drevo ob 8. uri v kavarni „Central“ na Travniku. Vstopnina prost.

Telovadno društvo „Goriški Sokol“ naznanja cenjenim udom, da se bodo gojile plesne vaje v letošnjem predpustu vsako nedeljo in v praznikih v prostoru društvene telovadnice, ulica sv. Antona, in sicer do preklica.

Pričetek ob 8. uri zvečer; vstopnina 40 vinarjev. Preskrbljeno je tudi z jelom in piloni.

Neudi so naprošeni, da si priskrbé vstopnice, katere se dobivajo pri gg. odbor-nikih in bratu-načelniku Bisail-u.

Odbor.

Kegljaški klub v hotel-u „Union“ vabi vse člane k obilni udeležbi drevo, ker se sklene definitivno glede nadaljevanja ali opustitve kegljaških večerov.

Deželni zbor. — (Dalje.) — Pri podrobni debati je pri § 2. omenil posl. dr. Luzzatto, da je šolski odsek priznaval upravičenost želje učiteljic, da bi se gledé plač popolnoma zjednačile z učitelji, da pa se je s finančnega stališča moralo za sedaj iti preko tega.

Pri § 3. je posl. dr. Tuma želel, da bi se na deželi pustilo v I. in III. razred po 3/10, v II. razred 4/10 članov učiteljstva, kakor je bilo to prvotno določeno. Povdarjal je, da ne razume, da se pri takih malenkostih hoče vendar nekaj pritegniti v prilogo mesta Gorice.

Poročevalec dr. Marani je omenil nasproti temu, da se je s tem hotelo prihraniti 14000 K.

Predlog posl. dr. Tume je padel z vsemi proti 4 slov. glasom.

Pri § 7. je predlagal posl. dr. Tuma, da se dostavijo še besede: „Kakor hitro napravijo začasni učitelji in učiteljice izpit usposobljenosti, postanejo stalni in se jih mora vrstiti v III. razred stalnega učiteljstva javnih ljudskih šol.“

Vladni zastopnik se je izjavil proti temu predlogu.

Posl. dr. Tuma je prav z ozirom na to izjavo naglašal, da bi imeli, ako se ta §

pusti tako, kakor ga je predlagal šolski odsek, okrajni glavarji, ki so neomejeni gospodarji v ožjih okrajnih šolskih svetih, glede na začasna imenovanja mnogo prevelik vpliv. Predlog posl. dr. Tume je padel z vsemi proti slovenskim naprednim glasam.

Pri § 8. je posl. dr. Tuma predlagal, da se opravna zviša na 100 K, 150 K, 200 K in 300 K, namesto 60 K, 100 K, 150 K in 200 K, kakor je bilo prvotno določeno. Tudi ta predlog je padel.

Pri § 9. je predlagal posl. dr. Tuma, da se izpustijo iz istega besede „z dobrim učnim uspehom“. Motiviral je ta predlog s tem, da spada izguba petletine med strožje disciplinarne kazni. Še za ukor, ki je mnogo manj stroga kazen, kakor ta, da se treba sklepa šolske oblasti. Tu pa bi se dala vsa moč v roke okrajnemu šolskemu nadzorniku, ki ima kvalificirati učiteljsko osebje. Isti, ako mu je kak član učiteljstva neljub, lahko napiše slab red in dotičnik je ob kvinkvenijo. Temu predlogu se je pridružil tudi posl. dr. Luzzatto, med tem ko je vladni zastopnik ugovarjal. Predlog posl. dr. Tume je padel z vsemi proti 4 slov. in 3 ital. glasom.

Pri § 10. je izjavil vladni zastopnik, da ne more vlada privoliti v to, da se upoko-jenje dela odvisno od deželnega odbora, ker ker bi se s tem skrčila njena kompetenca.

Ugovarjal je temu posl. dr. Luzzatto, med tem ko se je pridružil posl. dr. Tuma izjavi vladnega zastopnika ter naglašal, da avtonomna oblast ne more vposegati v kompetenco administrativne oblasti. Ob enem je predlagal dr. Tuma, naj bi si deželni zbor namesto tega pridržal pravico utoka. Predlog posl. dr. Tume je padel.

Pri § 13. je dr. Tuma predlagal, naj se izpuste besede „po prenehanju izpitu usposobljenosti.“ Utemeljeval je svoj predlog s tem, da se pri vseh uradih štejejo službena leta od nastopa službe naprej. Bilo bi torej docela krivično, da se dela izjema pri učiteljstvu, posebno se ko izpit usposobljenosti ni odvisen od zmožnosti dotične osebe, ampak od poguma in sreče. Za ta predlog so glasovali le slov. naprednjaki ter gg. Klancič in Lapanja.

Pri § 16. se je vladni zastopnik izjavil proti besedam „dogovorno z deželnim odborom“ iz istih razlogov, kakor zgoraj.

Posl. dr. Tuma je tu konsekventno kakor zgoraj predlagal črtanje teh besedij, ker bi s vsprejetjem tega določila morda onemogočili vladi, da ta zakon potrdi. Predlog posl. dr. Tume je padel.

Pri § 19. ki določuje, da ne sme biti pokojnina učiteljske udove manjša od 600 K, je posl. dr. Tuma predlagal črtanje besedij: „izjemni slučaj § 21“, povdarjaje, da je za udovo z otroki vred pač najmanjša pokojnina, da ji ni treba opravljati navadnih hlapčevskih del, 600 K na leto. Enako je predlagal pri § 21, da se pristavi dodatek, ki določa, da ne sme biti pokojnina z odgojnimi vred višja, nego pokojnina pokojni-

kova le tam, kjer presega poslednja 300 K. Oba predloga sta padla.

Med §§ 25. in 26. je predlagal posl. dr. Treo nov paragraf ki bi določal, da se pokrijejo troški, narastli iz tega zakona, iz deželnega šolskega zaloga, ki bi se pokrili, kakor vsak drugi deželni zalog. Opiral je ta svoj predlog na svoja izvajanja v generalni debati. Ta predlog je bil ogenj-strehi Italijanov.

Govoril je najprej proti posl. dr. Verze-gnassi, ki je navajal s številkami, da bi moralo mesto Gorica nositi eno tretjino stroškov za šolstvo na deželi, kar bi Gorico ruiniralo. Za njim je precej živahno posl. dr. Luzzatto kot zastopnik goriškega mesta reagiral na izvajanja g. predlagatelja. Premleval je stare fraze, kako hočejo Slovenci izkoriščevati Gorico, po kateri imajo velikanski „apetit“. Kazal je pri tem posebno na slovenske napredne poslance, ki bi se Gorice čim preje radi polastili. Zagotavljal pa jim je, da je za sedaj goriški denar še jako na varnem v italijanskih rokah. Očitil je tudi poslancu dr. Treo in njegovim tovarišem, da jim sploh ni za ta zakon, ampak le za določilo, da bi dežela sprejela šolstvo v svojo režijo. Na to je repliciral posl. dr. Treo, da odklanja očitanja, kakor da mu ni nič mar za učiteljski zakon, ampak le za to, da bi moralo goriško mesto plačevati velike svote za deželo. Ako bi se moglo komu kaj očitati, bi se to dalo Italijanom, ker so vsprejeli § 10. in 16. neizpremenjen kljub kategoričnim izjavam vladnega zastopnika. Druga glavna mesta, kakor Ljubljana in Gradec, tudi prispevajo skupno z deželo za šolstvo, pa vendar uspevajo. Ako bi se goriško mesto vsled tega ne moglo razviti, tiči krivda kje drugje. Proti predlogu posl. dr. Treo se je oglasil tudi posl. dr. Tuma, ki je bil mnenja, da ni mogoče razpravljati pri debati o tem zakonu o predmetu, ki nje sega v okvir tega zakona. Tudi, ako bi ta dodatek sprejeli, prišli bi v kolizijo z mnogimi zakoni, in tako bi ta zakon ne bil sankcioniran. Pri glasovanju je predlog posl. dr. Treo padel z 11 proti 9 glasom.

§ 26. ki določa čas, kedaj ima stopiti zakon v veljavo, je hotel imeti posl. dr. Verze-gnassi zaveržen z raznimi pogoji, posebno s tem, da vlada da 60000 K na leto za naše šolstvo. Tudi posl. dr. Gregorčič je bil mnenja, da je treba na ta način slovesno pozvati vlado, ker so resolucije premalo slovesna zahteva.

Posl. dr. Tuma je na to izjavil, da mora biti proti dodatkom posl. dr. Verze-gnassija, ker bi isti docela onemogočili vspre-jetje takega zakona od strani vlade. Kakor je bil proti §§ 10. in 16. v tej obliki, kakor so se vsprejeli, in proti novemu § 26., ka-terega je hotel vriniti posl. dr. Treo, ravno tako je tudi proti temu, da bi se celi zakon delal odvisen od stvari, ki v zakon ne spada in zakon onemogočajo. Apeliral je na skrajno levico, naj glasuje vsaj ona proti temu predlogu; kajti večini na obeh straneh

ste že napravil križ čez zakon, tako da se mu lahko zakliče: „Requiescat in pace!“

Posl. Naglos je izjavil, da bode skrajna levica glasovala proti predlogu posl. dr. Verze-gnassija.

Na-to sta govorila še posl. Faidutti in Luzzatto, ki sta se oba izjavila proti dodatkom posl. Verze-gnassija. Slednjic se je v tem smislu izjavil tudi referent, in posl. Verze-gnassi je odtegnil svoj predlog. Naenkrat se je spremenil ves položaj, in § 26. je bil pri glasovanju vsprejet brez pogojev v prvem čitanju. To je pa bilo preveč naenkrat in večina je zbežala iz dvorane. (Konec pride.)

Ob novem letu imajo klerikalni listi navado, da se pohvalijo, kako da so dobri, pri tem pa kažejo na napredno časopisje, kako da je slabo in pohujljivo. Tako pišejo javno in tako delajo zasebno, hoté na ta način vsiliti svoje liste tudi v hiše, v katere nikakor ne spadajo. Nò, kar se tiče nas, smemo reči, da stojimo prav ravnodušni nasproti tej gonji iz klerikalnega tabora, kajti današnji dan so po naši deželi računali že precej izčiščeni in vemo, da nam taka gonja prav nič ne škoduje. Če pa vendar kje presleparijo koga, da mu izrinejo „Soto“ ali „Prim.“ ter vrinejo v hišo kak „katoliški“ list, se pa oglasita dva druga naročnika pri nas. Blagoslova je vedno več, pa če to tudi ni vseh posvečenim našim zornikom. Je pa naš res, da resnica zmaguje, in resnica je na naši strani. Le naše napredno časopisje zastopa resnico ter se poteguje za koristi slovenskega seljaka, meščana, trgovca, obrtnika itd., in resnica je, da klerikalno časopisje ne dela drugače nego le v to svrhu, kako bi se dalo priboriti pravokom klerikalne stranke nadvlado nad vsemi sloji naše slovenske družbe, da bi se gospodje tim bolj svetili v „katoliški“ glorijski ter vedno bolj polnili tisto slovečo nikdar sito bisago. V tak „dober namen“ so zastavili že vse svoje moči in vse strune so napeli, ali tiste moči so opešale in strune so pokale... sedaj pa hriščijo njihovi glasovi zoperno in neubrano, tako da se poizgubljajo po selih ter si kmet maši ušesa pred njimi. Ne pomagajo nič vse tisto zvitarjenje, vse tisto lopovsko zavijanje, udrihanje po osehah in farbanje, vse ne pomagajo nič, kajti resnica zmaguje; proti našemu naprednemu časopisju so ostali posvečeni gospodje brez orožja. Vse so že poskusili, ka je dalo, pa vse zaman. Mi stopamo naj po polih pravice in resnice, in taki ostanemo vedno, v svesti si, da je dandanašnji jedna najnujnejših potreb naše napredno časopisje, ki se bori za jednako-pravnost našega naroda na Goriškem ter kaže v pravi luči one moči, ki so znali na zvit način pridobiti si zastopstvo našega ljudstva, katero pa izkoriščajo vedno očitneje v klerikalne namene. Zato pa je dandanašnji še toliko potrebnejše napredno časopisje, da kaže škodo, katero delajo ti zastopniki ljudstva ter da ljudstvo čuje — resnico.

Da pa moremo vršiti vedno in točno svojo nalogo, zato je treba pomoči od strani

»Radi tega, da ste Juranda iz Spihova krivično tožili in tako škodovali njegovi viteški časti, naročuje vam moj gospodar povedati, da niste ravnali kakor pravi vitezi, marveč da ste lajali kakor psi. Kateri izmed vas pa bi se čutil s tem razžaljenega, tega pa pa poziva na dvoboj, bodisi že peš ali konju, vse do zadnega zdihljeja, ter se tudi dostavi, kjer boste hoteli, samo ako Bog dá, da v sedanjih boleznih ozdravi.

»Reci svojemu gospodarju, da vitezi našega reda v Odrašenikovem imenu potrpežljivo prenašajo vsakoršno razžaljenje ter ne morejo iti na dvoboj brez dovoljenja samega mojstra ali velikega maršala, da pa hočemo pisati po dovoljenju v Marburg.«

Čeh pogleda znovič mrtvega gospoda de Fourci-ja, ker je bil pravzaprav k njemu poslan. Zbišek je vedel že poprej, da Križarji ne gredo n osebni dvoboj, toda ko je slišal, da je med njimi tudi posvetni vitez, je hotel pozvati njega, misle si, da si s tem pridobi Juranda. Toda med tem je ta vitez ležal zaklan... kakor vol med štirjimi Križarji.

Čeh seveda ni vedel, kaj se je bilo zgodilo; ker pa je bil že od svojih mladih nog v mnogih nevarnostih, je napel tudi sedaj vso svojo pozornost. Čudno se mu je zdelo to, da se mu Danveld, govore ž njim, čimdalje bolj bliži, med tem ko so se ostali bližali od strani, kakor bi ga hoteli obkoliti. Vsled tega je bil jako oprezen, zlasti radi tega, ker ni imel orožja, ker ga je bil pozabil v naglici vzeti s seboj.

A med tem dospe Danveld k njemu mu reče:

»Obljubil sem tvojemu gospodarju poslati čudodelni balzam, on pa me za to tako plačuje. To je sicer nekaj navadnega pri Poljakih. Ker pa je težko ranjen in utegne kmalu stati pred Bogom, torej mu povej...«

Pri tem opre levo roko na Čehovo ramo.

»Reci mu, da mu jaz odgovarjam tako-le:«

V tem hipu se zalesketa nož pod mladeničevem vratom. Toda poprej, nego ga je mogel suniti, ga prime Čeh, ki je že dolgo zasledoval njegovo kretanje, s svojo železno pestjo urno za desnico, jo stisne in krene na stran, da so kar kosti zaškripale; ko pa je Križar zakričal od bolečin, je še poprej, nego so mu ostali Križarji vtegnili zastopiti pot, obrnil konja ter izginil v goščavi.

Brata Rotgier in Gotfried sta skočila za njim, hote ga vjeti, toda kmalu sta se vrnila, prestrašena od groznega Danveldevega vpitja. De Löve ga je sicer dvignil, toda on je že ves zasanel v obraz, kričal pa je tako, da so celo njihovi služabniki, ki so bili že daleč spredaj, vstavili konje ter poslali glasnika vprašat, kaj mu je.

De Löve jim naroči, naj stečejo čim najurnejše po voz, ker Danveld ni mogel več sedeti na konju. Čez nekaj časa mu je mrzel znoj pokrili čelo, na to pa je omedlel.

Ko so pripeljali voz, ga polože na slamo ter kronejo proti meji. De Löve jim je prigovarjal, naj se požurijo, ker je vedel, da po tem, kar se je bilo pripetilo, ne smejo zapravljati časa, a to zlasti ne radi Danvelda. Sede poleg njega na vozu, mu je drgnil od časa do časa s snegom obraz, vendar pa ga ni mogel spraviti k zavesti.

Še le ne daleč od meje odpre Danveld oči ter se ozira začuden naokrog.

»Kako vam je?« ga vpraša de Löve.

»Ne čutim bolečine, toda ne čutim niti roke,« mu odvrne Danveld.

»Ker vam je otrpnila, radi tega je tudi bolečina prenehala. V topli sobi se zopet oglesi. Med tem pa zahvalite Boga, da vam je nekoliko odleglo.«

Rotgier in Gotfried se ob enem približata k vozu.

»Zgodila se je nesreča,« reče prvi, »kaj pa bo sedaj?«

»Pa porečemo,« odvrne s slabim glasom Danveld, »da je oni mladenič ubil de Fourci-ja.«

»Nov zločin — toda krivci so znani!« doda Rotgier.

VII.

Med tem je Čeh v urni ježi dospel do onega lesnega dvorca in ker je našel v njem kneza, mu je takoj povedal, kaj se je bilo pripetilo. Na srečo so videli dvorniki, da je bil Čeh odšel brez orožja. Jeden izmed njih je bil celo zaklical za njim v šali, naj vzame vsaj kako železno palico, ker drgače ga vtegnejo Nemci namlatiti, toda on, boje se, da bi mu Nemci ne ušli preko meje poprej nego jih dohitijo, je urno skočil na konja tak, kakoršen je bil, zgolj v kožuho, ter odjezdil za njimi. To pa je zadostno razprašilo ves knezov sum o tem, kdo je mogel ubiti de Fourci-ja, ob enem pa ga je tudi vznemirilo in razsrdilo tako, da je hotel v prvem hipu poslati zasledovalce za Križarji in jih potem na verigah poslati velikemu mojstru v kazen. Čez trenutek pa je sprevidel sam, da bi jih zasledovalci ne mogli vjeti tostran meje, torej je dejal:

»Odposlati hočem velikemu mojstru takoj pismo, da izve, kaj njegovi ljudje tu doprinašajo. Nesreča nastaja za križarski red, kjer je vladala nekdanja velika pokorščina, sedaj pa deluje že vsak komtur na svojo pest. To je božje dopuščanje, za dopuščanjem pa sledi tudi kazen.«

Na to se zamisli, čez nekaj časa pa reče zopet svojim dvornikom:

»Le tega nikakor ne morem razumeti, da so oni ubili svojega gosta. Ako bi Čeh ne bil odjezdil brez orožja, vtegnil bi pasti sum na njega.«

naših naročnikov, da redno plačujejo list, in od strani naših dopisnikov in poročevalcev, da nas tudi v bodoče podpirajo. Ostanimo si zvesti in edini, potem tudi zmagamo pod geslom: Vse za omiko, svobodo in napredek!

Klerikalni lov na naročnike. — Ob adventni spovedi in v pridigah so razvili politikujoči profanatorji katoliške vere naravnost nesramno agitacijo proti „Soči“ in „Primorcu“ ter za „Gorico“ in „Primorski List“. — Da, odrekli so sv. odvezo, ker spovedanci niso hoteli obljubiti, da ne bodo več čitali naših listov. — Na tako umazane načine dražijo duhove vedno bolj in bolj, a če jim prileti nazaj kaka zaslužena rezka beseda, pa zavajajo, kako da smo liberalci sovražniki sv. cerkve. — Ali rečemo: Največji sovražniki in škodljivci cerkve so taki duhovniki! — Vspehi takega njihovega rovarstva so ničevni, in tjer jih kaj imajo, so le hipnega pomena, v celoti pa gre napredna misel naprej in dobiva čedalje več sobojevnikov. — In nekega lepega dne zahrumi po naših zemljah vihar, — in takrat le pripravite se, vi hujskači po farovžih! Kar sejete, to boste želi!

„Gorica“ sama je pričela ob novem letu naravnost drzno, skrajno vsiljivo agitacijo, kakoršne Slovenci nismo vajeni. — Raznašalci so tekali po mestu s celimi kupi in obletali hišo za hišo, kjer so čutili grob brez razlike stranke in misljenja. „Gorico“ so kar pustili v hiši, in vrnili so se še po dvakrat, da so ljudi kar silili z vsem možnim prigovarjanjem, naj se naročijo. Najdrznejši žid bi šel lahko h „Gorici“ v solo.

Naprednjaki smo v obče koncilijalni ljudje. Dotim ni niti enega klerikalca, ki bi bil naročen na „Sočo“, je pa vse polno naprednjakov, ki iz radovednosti in drugih še manj vrednih razlogov držijo „Gorico“ v hiši. — Od napredne strani ni nikake agitacije proti klerikalnim listom in skoro nikake za napredne, marveč prepušča se vse naravnemu razvoju in božji milosti, toda z ozirom na skrajno nesramno nastopanje kavcev moramo zaklicati vsem somisljenikom: Proč s takimi farovškimi listi! Kdor te podpira, je škodljivec napredne stranke!

Tudi beseda božja! — Dobroznani Valentincič v Gabrijah na Vipavskem je marljiv delavec v vinogradu Gospodovem. To se vidi v zadnjem času tudi iz njegovih pridig. Pridiga o osli; namesto da bi povedal n. pr. kaj o življenju svetnikov ali kaj drugega podučnega, pa pridiguje, kako imajo osli dolga uha, kako da so mladenči osli in tako naprej. Za časa volitev pa menda niso bili osli, ker je tekal tako za njimi. V soli pa pravi, kako da križajo v Ameriki preseče, kako hodijo cigani po svetu in razne druge neumnosti. Strašno goreč gospod je ta Valentincič, zato se mu pa v gorečnosti včasih tudi pripeti kaka „pomota“. Tako jo je mahal že s kelihom na prižnico, namesto pred oltar, da so verniki začudeni gledali, češ, kaj bo danes masa na prižnici?

»Oh!« reče duhovnik Višonjek, čemu naj ga ubije ta mladenič, ki ga poprej še nikdar ni videl; in celo takrat, ko bi imel s seboj orožje, kako bi mogel sam jedini napasti pet vitezov in njih oboroženo spremstvo.

»To je resnica,« odvrne knez. »Oni gost jim je bržkone v nečem nasprotoval, ali pa nemara ni hotel tako lagati, kakor je bilo njim potrebno, ker sem videl že tukaj, kako so mu namigavali, naj reče, da je pričel Jurand boj prvi.«

A Mrakota iz Mocarjeva reče:

»To je kaj krepak mladenič, ako je temu psu Danveldu roko izpahnil.«

»On pravi, da je slišal, kako so Nemcu pokale kosti,« odvrne knez in ako se spomnim tega, kar se je bilo pripetilo na lovu, pa verjamem, da vtogne to biti resnica. Videti je, da sta gospodar in služabnik hrabra človeka. Ako bi ne bilo Zbiška, bil bi tur napadel konja. Lotrinčan in Zbišek sta dokaj pomagala k rešitvi kneginje.

»To je zares hraber mladenič,« spregovori zdravnik Višonjek. »Evo, že sedaj, ko še koraj diše, se je potegnil za Juranda in pozval one viteze na dvoboj. Uprav takega zeta je Jurandu treba.«

»Jurand je v Krakovu govoril drugače, toda sedaj, mislim, ne bo več nasprotoval,« reče knez.

»Bog daj to!« se oglasi kneginja, ki je bila v tem hipu vstopila in slišala konec razgovora. »Jurand sedaj več ne more nasprotovati, samo da povrne Bog spet Zbišku zdravje; pa tudi od nas mora dobiti nagrado.«

»Najboljša nagrada mu bo Danuška, in jaz si mislim, da jo tudi dobi že radi tega, ker se ženske potegujejo za to, zoper to se celo tak človek, kakor je Jurand, zaman brani.«

Mi bi svetovali temu gorečemu nuncu, naj malo manj „oslari“, kajti včasih se pripeti, da kdor druge zmerja z osli, ostane sam osel! — Po drugi strani pa moramo ob tej priliki opozoriti, da tisti, ki izpodkopljujejo vernost v ljudstvu, so duhovniki Valentincičevega kalibra. Ako sliši vernik take neumnosti v cerkvi, kakor jih govori ta pop, ter tako ostudno zmerjanje z osli, je umevno, da to ne upliva dobro na vernike ter da si s tem „sveta cerkev“ ne pridobiva src vernikov, ampak se jih naravnost odbija. Kdo pa bo hodil k pridigam, v katerih se psuje pametne in poštene ljudi z osli? Prav nobenega greha nima tisti, ki ne gre poslušat „oslarij“ Valentincičevih, in veliko večje zaslužnje ima pri Bogu, ako pomoli lepo doma na tihem. Cerkev v Gabrijah pač niso postavili radi tega, da bo v njej en Valentincič zmerjal poštene mladeniče z osli ter razlagal, kako dolga ušesa imajo osli. Kakšna ima pa on?!

Lista porotnikov. — Za porotno zasedanje, katero prične prihodnji mesec, so izrečani ti-le porotniki: Stua M. iz Krmina, Stabile Iv. iz Ogleja, Ricci Jak. iz Tržica, Ceriani Nik. iz Tržica, Venuti Al., Gorica, Colautti Nik. iz Tržica, Chiurlo Ant., Gorica, Castellan Leop. iz Fare, Castelliz Ant., Gorica, Pinavčić dr. P., Guglielmi Al., Luzzatto Fm., vsi v Gorici, Franzoni vit. Em., Medeja, Furlani Iv. iz Ronk, Blasig cav. Al. iz Ronk, Fogar Al. iz Pevme, Culot-Luckezig iz Renč; Slovenci so: Rustja Anton iz Skrilj, Marmolja Josip iz Mirna, Pignatari Franc iz Črnic, Šavli Ferd. iz Št. Petra, Kožuh Vinko iz Oseka, Kancler Anton iz Solkana, Lutman Josip iz Št. Andreža, Pavletič Josip iz Gabrij, Lisjak dr. And. v Gorici, Jakončič Anton v Gorici, Reja pl. Josip iz Kozane, Černič Valentin iz Št. Petra, Legiša Josip iz Devina, Batistič pl. Mih. iz Solkana, Bavdaž Jos. iz Gorenjevasi, Prezej Ivan, Gorica, Hmelak Franc, Lokavec, Pečenko Jos. Leop. iz Pekla-Rihemberg, Čehovin Florijan iz Bravnice. Torej Slovencev 19 izmed 36 rednih porotnikov.

Namesniki so: Culot Josip, Čičigoj Mihael, Rocco Ant., Valentinuzzi R., Cesciutti dr. Vit., Dörfler At., Albiner V., Cossar Iv., Glessig Avg., vsi v Gorici.

Pobiranje deželne doklade na pivo za kanalski okraj je prevzel g. Ivan Lenardič, trgovec v Kanalu.

Društva po klerikalnem ukusu. — V Idskem pri Kobaridu snujejo „Bralno društvo“, kar „Prismojenca“ že razburja. Zato odsvetuje Idrcem, naj se ne vpisejo v to novo „liberalno“ društvo, berilo lahko dobé pri Kobariskem kaplanu. — „Prismojenec“ pravi, da se to društvo snuje zategadel, ker ljudje opuščajo „Sočo“ in „Primorca“, zato ju hočejo spraviti v novo društvo. — Še farovski osliček neverjetno odkima z glavo, ako mu prečitajo to modrost.

»Ali se mar ne potegujem za pravega?« vpraša kneginja. »Ako bi bil Zbišek nestanoviten in površen, ne storila bi zanj ničesar, tako pa nemara ni nobenega zvestejšega na svetu. Takisto je tudi z deklico. Niti za korak ne odstopi sedaj od njega, pač pa ga boža po licu, on pa se jej navzlic svoji bolesti smeje. Pri pogledu na to celo mene samo polijejo solze.«

»Ako bo božja volja,« reče knez, »pa tudi to srečno skonča. Resnica je tudi, da bi mu bili radi te deklice skoro odsekali glavo, sedaj pa ga je zopet tur radi nje.«

»Ne reci radi nje!« zakliče kneginja urno. »Saj ga v Krakovu ni rešil nihče drugi nego Danuška!«

»Resnica. Toda ako bi te deklice ne bilo, ne bil bi on napadel Lichter teina hote mu vzeti šapelj s čelade, a za de Lorcheja bi se bržkone ne bil izpostavil v to nevarnost. Sicer pa, kakor sem bil že rekel, hočem dati v Tehanovem obema nagrado.«

»Zbišek bi ne videl ničesar tako rad nego pas in zlate ostroge.«

Knez se nasmeje ter dé:

»Pa naj mu ju deklica ponese; kadar pa ozdravi, se tudi potrudimo, da se izvši v Tehanovem vse po starem običaju. Naj mu ona odnese oboje takoj, ker nagla radost je najboljša.«

Ko je kneginja to slišala, je objela kneza pred dvorniki ter mu poljubila roko; on pa se je prijazno smehljaj in rekel:

»Nu, ali videte! Dobra misel ti je prišla v glavo! Videti je, da sveti Duh tudi žensk ni prikratil z darovi. Pokličite sedaj deklico.«

»Danuška! Danuška!« zakliče kneginja.

»Čez nekaj časa se pojavi pri stranskih durih Danuška; imela je oči od beđenja vse zardele; v roki pa je držala posodo s kašo, s katero je zdravnik Vi-

— Nova pa nam je trditev, tiskana v javnem listu, da je prepovedano brati „Sočo“ in „Primorca“ bodi zasebno ali v društvih. — Ker bi bila taka prepoved brezplačna reklama za naš list, se obrnemo do nadškofa, da nam pové, kdo je tisti, ki je izdal podobno prepoved.

Isti „Prismojenec“ pa je naznanil važno mesto, da se je ustanovilo v Dreznici društvo za — zgradbo nove cerkve. Ako je cerkev potrebna poprav, so tu poklicane oblasti, ki morajo dati potrebni denar. Tu pa pojde bržkone za kaprice, ali te naj plača oni, ki si jih dovoljuje. Da pa v sedanjih težkih casih snujejo celo društva v tak namen, da bodo zopet pumpali in pumpali — sami pa nič ne dajo, to je treba javno obsoditi!

Krotok naprednjak. — „Prismojenec“ pripoveduje, da je neki duhovnik namenoma razžalil naprednjaka s svetopisemskim rekom: „Blazeni so ubogi v duhu“, kar je razžaljeni molče vtaknil v žep, sopotniki so se smejali. — Mi dostavljamo to-le: Razžaljeni naprednjak je lopnil onega žaljivca po nesramnih zobeh tako, da mu je izbil dva zoba. Sopotniki so ploskali in upili: „Se jednega, še jednega mu izbijte!“ — Ali ni to zaslužil?!

Misljoni — hujskarija. — Naši politikujoči nunci se nimajo dovolj hujskarij, katere pridno sami netijo, zadnje čase kličejo še misijonarje iz Ljubljane. Ti postopači, ki se debelijo od ljudske neumnosti, sploh ne delajo drugega nego: sejejo nemir in zdražbo med ljudstvom. Kaj si ti hujskači predrznejšo govoriti v spovednici, presega vse meje človeške domisljije. Spovedance spravljajo le v duševne muke in boje, mesto da bi našli ondi tolažila. In ko prevlada razum, takrat pošiljajo le psovke za njimi v Ljubljano. — Ta teden so imeli v Kredu misijon za poneumnevanje ljudstva! Ej, pridejo časi, ko taki postopači ne bodo tako svobodno lazili po deželi!

Klerikalne infamije. — V Kobaridu so našli mrtvega v dolini splošno znanega Medveda, ki je bil v mladosti premožen, pozneje pa revež. — „Prim. List“ je naznanil to vest pod naslovom: „Kakoršno življenje taka smrt.“ Manjkalo je le še pristavek, da Medved je bil — naprednjak. Ako bi se pobožni licemerec le upal, da bi se mu hribovske krave ne smejale, pa bi bil napisal se dostavek o Medvedovem naprednjaku!

Kakor je videti, naši ljudje niso več varni niti mrtvi pred psovanjem in zaničevanjem naših politikujočih farovških zdražbarjev. — Vprašamo kneza in nadškofa goriskega: Ali je taka prava pastirska naloga podrejenih mu duhovnikov? Naj se ne čudi, ako leté ostre pušice na take nesramneže, če tudi nosijo duhovsko suknjo!

K volitvi v Furlaniji smo prejeli iz krogov gradiščanskega učiteljstva to pojasnilo: „Gosp. Falconer ni klerikalec, ni bil klerikalni, marveč učiteljski kandidat, a laški klerikalci so se odločili zanj, ker dru-

gače bi bil izvoljen Antonelli. — Reč je taka:

Ob volitvi Faiduttijevi so se duhovniki zavezali, da prvi naslednji kandidat bodi učitelj, in sicer tisti, za katerega se izreče učiteljstvo. — No ob tej volitvi so duhovniki pozabili na to zavezo. Hoteli so oni vsiliti g. Stabile. Trije duhovniki so sklicali shod, na kateri so bili povabljeni vsi učitelji. Shod se je vršil, ali duhovniki so bili v večini in poglasili kandidatom g. Stabile. — Učiteljska manjšina, razburjena vsled takega nelojalnega postopanja, je zagrozila, da bo volila Antonellija, ki bi imel tako večino in bi zmagal. To je pomagalo. Duhovniki so sprejeli g. Falconerja, ki je pa moral dati izjavo, da v verskih rečeh ne bo nikdar nasprotoval Faiduttiju. Bil je tudi izvoljen, ker duhovščina in učiteljstvo sta edina v boju proti „signorom.“

„Bokodelsko podporno društvo“ v Lokavcu je imelo v nedeljo 4. t. m. svoj redni letni občni zbor. Predsednikom je bil izvoljen g. Avg. Kovač, tajnikom gosp. Josip Lokar in denarničarjem g. Jos. Spacapan.

Za družbo sv. Cirila in Metoda sta nabrala v Kanalu gospodična Emica Lenardič in g. Fran Vuga 108 K 70 v, katere so poslali, kakor nam poročajo, v Ljubljano upravnistvu „Sl. N.“

To je velerodoljubljen čin na klic vodstva družbe sv. Cirila in Metoda, čin, ki dela čast našemu Kanalu ter ki naj dobi dosti posne-movalcev.

V tukajšnje bolnišnice usmiljenih bratov je bilo sprejetih v lanskem letu 1228 bolnikov, tako da jih je bilo s 97 ostalimi iz prejšnjega leta skupaj 1325. V oddelek za umobolne je bilo sprejetih 114, od prej jih je ostalo 37, tako da jih je bilo skupno 151. V oskrbi je imela ta bolnišnica lani 1476 oseb; izmed teh je ozdravelo 868, 18° se je zboljšalo zdravlje, 145 jih je pa umrlo, neozdravljenih je ostalo 61. Ostalo je za letos 140 bolnikov in 110 umobolnih. Jeden izmed glavnih vzrokov smrti je bil marasmus senilis. Bolniki so bili skoro iz vseh dežel Avstrije in držav Evrope, jeden celo iz južne Amerike.

V tukajšnje žensko bolnišnico je bilo sprejetih lani 1045 žensk; od teh je ostalo za letos še 197, druge so ali ozdravele ali umrle. V oddelek za umobolne je bilo sprejetih 33; od predlanskega leta jih je ostalo 79, skupaj 112. Umrlo jih je 15, 13 ozdravelo. Glavna bolezen v tej bolnišnici je bila jetika.

Iz Brd smo dobili obsežen dopis, kateri se peča s podžupanom Krivcem na Njivicah. Dopis odgovarja dopisu v „Gorici“. Priobčiti pa ga radi pomanjkanja prostora v celoti ne moremo in pa tudi se ne spleča, da bi se petali toliko v javnosti s tako neznatnim moščem, kakor jo Krivec. Je pač res vse ono, kar je bilo prvedano v prvem dopisu in res je, da je omenjeni mošč pri-

šonjek obkladal Zbiškove polomljene kosti in katero jej je bila stara služabnica ravnokar oddala.

»Pojdi k meni, sirota!« jej reče knez Januš.

»Odloži skledo in pojdi sem!«

In ko se je približala z neko negotovostjo, ker jo je pred »gospodom« bilo zmerom nekoliko strah, jo je stisnil on prijazno k sebi, pobožal jo po licu in jej rekel:

»Nu, prišla je nesreča na-te, kaj ne?«

»Da,« odvrne mu Danuša.

Ker pa je nosila tugo v srcu, so bile tudi solze takoj pri roki; spustila se je v tihi jok, ker se je bala, da z jokom ne bi razsrdila kneza. Knez pa jo vpraša znovič:

»Čemu se jočeš!«

»Zato, ker je Zbišek bolan,« odvrne ona ter si pokrije z roko oči.

»Ne boj se, ne bo mu nič hudega. Ali mar ni tako, gospod Višonjek?«

»Ej, on ima bližje do svatbe nego do groba,« jima odvrne vrli zdravnik Višonjek.

Knez pa reče:

»Počakaj, takoj ti dam zanj zdravilo, ki mu polajša bolečino, ali pa ga popolnoma ozdravi.«

»Ali so Križarji že poslali čudodelni balzam?« vpraša naglo Danuša.

»S tem, kar ti pošljajo Križarji, namaži rajše psa, ne pa viteza, katerega ljubiš. Jaz ti dam nekaj drugega.«

Na to se obrne k dvornikom ter zakliče:

»Pojdi mi jeden v čumnato po pas in ostroge.«

Čez trenutek, ko mu jih prineso, reče Danuši:

(Dalje pride.)

sten trd klerikalec in prijatelj kojsčanskega župnika Marinica, ki mu je tudi sklanjal zadnji dopis. Dopisnik ga na koncu priporoča v zopetno izvolitev v starasinstvo, ako hočejo imeti starasino s slabimi vzgledi in s pristnim klerikalnim življenjem in obnašanjem.

Iz Škrbine na Krasu nam pišejo, da so se vršile tamkaj občinske volitve v najlepšem redu. Izvoljenih je bilo z napredne strani v starasinstvo 9 mož, klerikalci pa le 3. To jih je razjezilo tako, da so sli v Komen, kjer jim je nekdo pregruntal paragrafe za rekurz in sedaj razsodi namestništvo v Trstu, ali bodo nove volitve ali ostanejo pri starih. Dopisnik je prepričan, da klerikalci ne opravijo nič več ter da jim je odzvonilo v Škrbini.

V Ricmanjih so sklenili popolnoma odstraniti vsako latinsko znamenje, ki bi jih še kakorsihodi vezalo na latinski obred. Določili so tudi, da se uvede vztočni cerkveni unijatski koledar, in tako je bil praznik sv. Treh Kraljev za nje delaven dan, a ta praznik bodo obhajali po vztočnem obredu dne 19. t. m. Ljudje so sli na praznik sv. Treh Kraljev na delo, otroci pa v solo, ali učitelj jih je poslal domov. Na to so sli s starši na delo.

Izpred sodnje. — Otavij Spangher je bil obtožen, da je ukradel dva bankovca po 20 K Mihaelu Čičigoju. Sprva je trdil, da je bil prisel neki berač, ki je zmaknil ta denar, pozneje pa se je udal. Sodnja mu je prisodila dva tedna trde ječe z jednim postom.

Peter Popovič se je bil povrnil iz Amerike. V Krminu so našli pri njem 430 gramov razstrelivnih materij, dinamične nabojne in nabasan revolver. Ker je to protizakonito, so mu prisodili 1 mesec ostrega zapora s postom.

Stefan Mlakar s Cerkljanskega je dobil radi poskušene tatvine 6 tednov strogega zapora s postom.

Anton Ipavec je bil obsojen radi nepravilnih prestopkov na 5 mesecev v ječo.

Na tukajšnji okrajni sodnji sta bila dne 27. pr. m. obsojena J. in A. L. s Kanalskega radi obrekljivega pisanja in govorenja o nekem c. kr. fln. nadstražniku vsak na 10 dnij zapora in v povrnitev stroškov 85 kron.

Droblj. — Deželnosodni svetnik Člaričini, veditelj okr. sodnije v Gradišču ob Soči, je obolel na umu; ko se je vračal v soboto iz kavarne, ga je prišla bolezen na javni ulici, da so ga s težavo spravili domov. — Vojak-domobranec, neki Josip Pokrovec, uslužben v pisarni, je vzel iz omare 97 K erarnega denarja ter potem pobegnil. — V vežo hiše št. 17 v Raštelu so prišli po noči neznan tatovi ter pobrali kramarici Naglič več blaga. Tatove iščejo. — Zaprlji so 28-letnega cigana Ivana Helda in 18-letno ciganko Marijo, ker sta kradla nekje na Krasu. Oba sta znana uzmoviča. — Dela pri uravnavi Berse se nadaljujejo hitro. Na delu je okoli 200 delavcev. — V preteklem letu je bilo podanih od strani redarjev 267 ovadeb in 110 oseb so aretovali. — Tekom lanskega leta se je popravilo in sezidalo novih hiš v Gorici 117. — V tukajšnji bolnišnici so pripeljali 11-letnega Ivana Stekarja iz Kojškega, katerega je ranil po nesreči neki delavec s pikonom v vinogradu, in sicer v levo nogo. — V lanskem letu je bilo privedenih v zapore pri sv. Antonu in „na dogani“ 241 oseb; od okrajne sodnije je bilo obsojenih 865 moških in 205 žensk. — V Trstu sta se ljubila kakor dva golobčka, ali nekega lepega dne je ni bilo več. Ž njo je pa zmanjkalo tudi 100 svetlih kron in srebrna ura. On, Nikola Bigatti, je premišljeval, kam bi mu bila zletela „golobčica“, naposled se je spomnil na Gorico, kamor je prišel ter tudi našel golobčico v hiši, katere ne moremo imenovati. Naznanil je vso reč redarstvu, katero je poslalo „golobčico“ v „golobnjak“ v ulici Dogana. —

Išče se učitelja za italijansko bodisi s slovenskim ali nemškim učnim jezikom. Ponudbe na naše upravnitvo.

Javni ples priredijo fantje v Dolenji Vrtojbi v prostorih gostilne v „Gradu“ v nedeljo dne 11. t. m., dne 22. februarja in pustni tork.

Razgled po svetu.

Državni zbor se snide zopet dne 15. t. m. Tako se potrjuje tudi oficijelno. Dnevni red bo ta: 1) prvo čitanje bruseljske sladkorne konvencije; 2) predloga o kontingentu

novincev; 3) prvo čitanje proračuna l. 1903; 4) tiskovni zakon.

Spravna akcija. — Prihodnji teden prično meritorna pogajanja, doslej so se vršile le priprave. Odpor proti sporazumljenju pa se kaže že sedaj od strani moravskih Nemcev. Tako bržčas izteče ta „akcija“ nepovoljno na vse strani.

Grozna tragedija. — V Gradcu je umrl nekdo Fritz Kraft v kavarni kavarnarjevo soprogo, katero je zasledoval. Doma pa je ustrelil sebe in svojo mater. Svoje premoženje, okoli 25000 K, je sežgal.

Saksonska princeznja zahteva od saks. dvora priznajo in pravico občevanja s svojimi otroki. Saksonski listi napadajo kraljevsko rodbino, ki je katoliska ter stoji pod vplivom jezuitov, ki so baje tudi provzročili spor med prestolonaslednikom in soprogo.

Sagasta je umrl. — Umrl je v visoki starosti znani španski državnik Sagasta, ki je bil opetovano ministerski predsednik in minister. Bil je svoj čas zastopnik liberalnih in demokratičnih idej, ali dogodki na Španskem so ga pehali semtertje; dvakrat je moral celo bežati iz Španije. Ministerski svet je sklenil, izkazati mu največje časti. Sagasta ni bil kdo ve kak talent, ali blagor države mu je bil pri srečju ter bi bil rad raztrgal one sponse, v katerih tiči Španija. Ali to ne gre čez noč — in stari Sagasta je videl namesto rešitve Španške zaton nekdanje njene slave.

Pijančevanje na Angleškem. — Na Angleškem je stopila z novim letom v veljavo novela kaz. zakona, po kateri se postopa najostreje proti pijančevanju. Pijanost se smatra za prestopok tudi ako ni obnašanje spodtakljivo. Vsak, kogar obsodi sodnik, pride v poseben seznam, kateri se razdaja potem krcmarjem, in takim je prepovedano dati pijace. — Ako je žena trikrat kaznovana radi pijanosti, sme po zakonu zahtevati mož ločitev od nje!

V Južni Afriki. — V Pretoriji so imeli burski voditelji posvetovanje o sestavi adrese, katero izročijo ministru za kolonije Chamberlainu. V načrtu prosijo amnestije in dovoljenja, da se smejo v tujini živeči Buri vrniti v domovino.

Književnost.

Talija. — Naša „Goriška Tiskarna“ A. Gabršček je začela izdajati zbirko gledaliških igrice, ki so primerne za manjše odre. V tisku jih je dvanajst, ki so vse enodejanske, vesele in vseskozi primerne za naše odre. — Namenili smo se, da jih postavimo v promet šele tedaj, ko jih bo vsaj deset že natisnjenih. Ker pa je imela tiskarna za njena dva meseca dreveč drugega dela, so doslej dogotovljene le štiri, in sicer: 1. Pri puščavniku, — 2. Bratranec, — 3. Starinarica, — 4. Medved snubač.

Cena za vse igrice je enaka: po 40 vinarjev iztis. Priporočamo, da se naroča po toliko iztisov, kolikor je oseb, več jeden za šepetalca. — Do Velike noči bodo tiskane še vse ostale igre.

Pri puščavniku

OSOBE: Dr. ROBERT ŠKOČIR, zdravniški svetnik, BERTA, njegova soproga, ZIGFRID KORNELIJ, doktor, EDITA, njegova soproga, FERDINAND, nadnatakar, ANA, sobarica, JANEZ, sluga.

Bratranec.

OSOBE: Gospica DOBSKA, ZORA, hišnica, LIZIKA, služkinja, IVAN, sluga, LIPE LENOVIČ.

Starinarica.

OSOBE: Dr. IVAN DOLNIK, zdravnik, AMALIJA, njegova soproga, SLAVKA, njegova netakinja, BELEC, pravnik, MRAK, občinski sluga, Prva kmetica, Druga kmetica.

Medved snubač.

OSOBE: SEMEN ANDREJEVIČ GRIBKOV, doslužben častnik, IVAN ANDREJEVIČ GRIBKOV, bivši posestnik uradnik, JELIZAVETA DMITROVNA (LILA), njiju nečakinja, PAIVEL FEDOROVICH BARSOV, mlad profesor živastva na gubernijalnem gimnaziju.

Doktor Hribar.

OSOBE: RADIČ, grajščak, MARA, njegova soproga, ANA, njiju hči, ROBERT MALINSKI, ZORKO LOVRIN, Doktor HRIBAR, FRANCE, sluga pri Radiču, LIZIKA, hišnica pri Radiču.

Dobrodošli! Kdaj pojedete domú?

OSOBE: ČEŠÁREK, smolar, MAJDA, njegova žena, KOŠČAK, njen sirič, kmet, ŠPELA, njegova žena.

Plesne svile od 60 kr. meter in višje, zadnje novosti, franko in colnine pristo doposlane v hišo. Bogata izbira vzorcev na zahtevo. **Tovarna svile Henneberg v Carihu.**

Štev. 5.

Služba gozdnega čuvaja.

V področju komisije za pogodovanje Krasa za Goriško-Gradiško so oddaja služba gozdnega čuvaja v Divači, oziroma v drugem kraju političnega okraja soškega, s katero je spojena plača letnih 800 K, ki se plačuje v postecipatnih mesečnih obrokih. Služba je provizorična proti tromesečni odpovedi.

Prosilci, ki morajo biti avstrijski državljani, naj vlagajo svoje kolokovane ter lastnoročno pisane prošnje z dokazilom, da niso prekoračili 25. leta starosti, s šolskimi spričevali, s spričevalom o lepem vedenju, o dosedanjih službah in o telesni sposobnosti za to službo do 31. januarja t. l. pri predsedništvu komisije za pogodovanje Krasa za Goriško-Gradišče v Gorici.

Prosilci, ki so bili vojaki ter znajo razven slovensčine tudi nemščino, imajo prednost.

Gorica, dne 8. januarja 1903.
Predsednik:
BOSIZIO M. P.

Božjast.

Kdor trpi na božjasti, krčih in drugih nervoznih boleznih, naj zahteva knjižico o teh boleznih. Dobiva se zastoj in franko v Schwannen-Apoteke, Frankfurt a. M.

Anton Pečenko
Vrtna ulica 8 — GORICA — Via Giardino 8

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, brislih, dal-matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi vzorce.

Cene zmerno. Postrežba poštena.

Izvrstno delujoča gostilna „Pri zlatem levu“
v Kanalu v soški dolini
se daje v najem, odnosno se tudi prodá.

Gostilna ima velike hleve, obširen vrt, dvorišče in 10 opremljenih sob za prenočevanje tujcev.

Preskrbljena je z vso hišno in gospodarsko opravo.

Radi gradnje bohinjske železnice se obeta gostilni še večji promet.

Ponudbe sprejema lastnik
A. Kriznič, Kanal.

Sloveči profesorji medicine in zdravniki priporočajo

Zinkuro za želodec
Lekarnarja Piccoli-ja v Ljubljani
Nj. svet. papeža

kot sredstvo, ki krepi želodec, vzbuja tek, pospešuje prebavljanje in odprje telesa posebno zdravilna za one, ki trpe na zastaranem zaprtju.

Tinkuro za želodec razpošilja lekarnar Piccoli v Ljubljani v škatlicah z 12 steklenicami za K 2-52, z 24 steklenicami za K 4-80, z 36 steklenicami za K 7-—, z 70 steklenicami za K 13-— (Poštni paket pod 5 kg.)
Je v razprodaji v lekarnah v Gorici, Tolminu, na Primorskem, v Trstu, Istri in Dalmaciji à 30 vin. steklenica. 1

Ne več kurjih oces, protina in ozeblin
kdor stalno uporablja v svojih čevljih
podplate iz asbesta

Podoba noge, ki ne uporablja asbestovega podplata.
Podoba noge ki uporablja asbestov podplata.

1 par 60 kr., dvojnati fl. 1-20
Čevljarska delavnica Mödling
Gorica, Za vojašnico št. 9
Trst, na Korsu št. 27.

Naznanilo.
Znana in zelo obiskovana gostilna
„Tre amici“
v ulici Via Caserma se je preselila v Nansko ulico (Via Monache) v prostore, kjer je bila dosedaj starodavna gostilna pri:
„Belem zajcu“
(„Al lepre bianco“)
Postrežba in jedila izvrstna; toči domača črna in bela vina, vse po zmernih cenah. Z gostilno so združena tudi prenočišča za goste in hlevi za živino.
Za obilno udeležbo se priporoča udani
Ivan Krpan,
gostilničar.

E. LEBHERZ
Gorica
tovarna užigalic
priporoča prebivalcem Primorskega svoje izdelke raznih vrst, posebno izvrstne in zanesljive užigalice
Apollo

Trgovina modnega blaga!

J. ZORNIK GORICA

Moderce

Parizske zadnje novosti
kupi se najbolj in najceneje pri
J. Zornik Goriča, Gornjska ulica 7.

Z ozirom na šele jako kratko
doba moje trgovine, stejena si
v največjo čast javiti, da sem
ze dobil od mnogobrojnih če-
slovnih dam jako laskava pri-
menja o mojih dobrih, pre-
ciznih in cenih. Interesni
modercoih,
in je radi tega se pri meni
vsake modere kakor se vidijo
postreže dame, da se pri meni
Vse modere kakor se vidijo
po mojih listih 50%
ceneje kakor drugod.

J. ZORNIK GORICA

Pozor!

Najcenejši izvir dobrih ur

3-letnim pisanim jamstvom

Hanns Konrad,
Izvir ur iz zlatine - Most št. 249.
(Češko).

Lastne delavnice ur in fine mehanike.

Dobra rem. ura iz niklja gl. 3-75
Fina srebrna rem. ura . . . 5-25
Fina srebrna verižica . . . 1-20
Budilnik iz niklja . . . 1-75
Tvrda jeodlikovana s. kr. orlom;
luna zlate in srebrne svetlinje iz razstav ter tisoče
prizmalnih pisem. — Ilustrovan cenik zastonj!

Karol Draščik,
pekovski mojster in sladničar
v Gorici na Kornu št. 3.

Priporoča vsakovrstno pecivo, kolače za
birmance, torte i. t. d.

Priporoča se slavnemu občinstvu za
mnogobrojna naročila ter obljublja solidr.
postrežbo po jako zmernih cenah.

Razpis službe.

V občini Biljana v Brdih je raz-
pisana tajniška služba z letno plačo
600 kron. Prošnje s spričevali popolne
spodobnosti slovenskega jezika je vlo-
žiti pri županstvu do 14. jan. 1903. —
Želi se tudi nekaj znanja nemškega in
italijanskega jezika.

Županstvo v Biljani.
Župan:
Štaličoj.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

Naznanja slavnemu občinstvu, gospodom trgovcem
in založnikom pohištva, da ima

veliko zalogo **veliko zalogo**

izgotovljenega pohištva vseh slogov

v Solkanu pri Gorici. v Solkanu pri Gorici.

Naznanjamo, da smo prevzeli
dosedanje trgovino pohištva tvrde
**Ant. Černigoja v Trstu, Via Piazza
vecchia št. 1, katero bomo vo-
dili pod enakim imenom.**

Kar ni v zalogi, se izvrši točno
po naročilu v najkrajšem času.

Cene zmerne.

Delo je lično ter dobro osušeno.

Christofle & Cie

c. in kr. dvorni založniki

Heinrichhof Dunaj I. Opern Ring 5.

Težko posrebrnjeno
namizno orodje in posodje vseh vrst
(žlice, vilice, noži itd.)

Pripoznanji najboljši izdelki izredne trpežnosti.
Največja izbira najlepših modelov.

Ilustrovan cenik na zahtevanje.

Vsi Christoflovi izdelki imajo v jamstvo svoje iz-
virnosti vtisneno gornjo varnostno znamko in ime
Christofle.

Naznanilo.

Podpisani, večletni gostilničar v
znani in zelo obiskovani gostilni
„Pri zlatem levu“
na trgu v Kanalu sem otvoril sedaj
vis-a-vis v svoji hiši na novo:

Hotel „Uloga“.

Zagotavljam najboljšo in točno
postrežbo z jedili. Točim pristna izvrstna
domača črna in bela vina ter Dreher-
jevo pivo v sodčkih. Imam gostom na
razpolago elegantne sobe za prenočišče,
shrambe za vozove in hleve za konje.
V kratkem napravim na vrtu tudi
kegljišče in kroglišče.

Prosim za obilen obisk ter beležim
z vsem spoštovanjem udani

Fran Uloga,
lastnik.

Leta 1881. v Gorici ustanovljena tvrdka
E. Riessner, v Nunski ulici 3,
(nasproti nunski cerkvi)

priporoča preč. duhovščini in slav. občinstvu
svojo lastno izdelovalnico umetnih svetlic za
vsakovrstne cerkvene potrebe. Ima veliko
zalogo nagrobnih vencev, za mrtvaske po-
trebe, voščene sveče itd. vse po zmerni cen.
Naročila za deželo izvršuje točno in solidno.
Priporoča slav. občinstvu tudi svojo tiskarno
črk na perilo.

Na dež jubil. razstavi odlikovan s srebr. drž. svetljo
za lvoški razstavi s prvo ceno — srebrno svetlinojo

Tovarna uzornih telovadnih priprav
JOS. VINDYŠ - A,
v Pragi na Smihovu

(Praga-Smichov) Vinohradská ulice číslo 816.
se priporoča

k popolnemu uzornemu prirejevanju
sokolskih in šolskih telovadnic
po najnovejših priporočilih in praktičnih sestavih.
V ta dokaz je na razpolago mnogo priporoču-
jočih sprisal domačih in inozemskih.
Zagotavlja jedno leto. Cene zelo zmerne, plačuje
se pa na mesečne obroke po volji in značnosli.

Navadne priprave so vedno v zalogi.

Ceniki, proračuni in načrti za popolne telo
vadnice pošilja na zahtevo brezplačno in poštine
prosto.

Peprave izvršuje po najnižjih cenah.

Pfaff-ovi šivalni stroji
so najboljši.

To sliši kupec sicer o vsakem izdelku in od vsakega agenta, ki
navadno niti ne ve kaj je šivalni stroj, in še ne ve kako se upelje
nit v šivalni stroj, tem manj kako isti šiva, toda mi smo po naši
več kot 20-letni poskušaji raznih tovarniških strojev se prepričali,
da so res **Pfaffovi** šivalni stroji najbolj trpežni, ter se uverili da se
ne dela z nobenim drugim strojem tako natančno kot s **Pfaffovim**.

Pfaffovi šivalni stroji d-lajo celo po 10-letni dobi še vedno
brezšumno.
Pfaffovi šivalni stroji so neprekosljivi za domačo rabo in
obrtne namene.
Pfaffovi šivalni stroji so posebno pripravi za umetno vezenje
(recamiranje) ter se poučuje brezplačno.
Pfaffovi šivalni stroji prekosijo na dobroti vsako tovarno.
Jamči se za 10 let.

Nikar naj se ne zamudi pred nakupom ogledati **Pfaffove** šivalne stroje.
Zaloga **Pfaffovih** šivalnih in drugih strojev v Gorici via Municipio št. 1
SAUNIG & DEKLEVA.
Popraviljalnica šivalnih strojev, dvokoles Nunska ulica 14.

Predzadnji teden!

Srečkanje nepreklicno
15. januarja 1903.

Glavni dobitek
kron **40.000** kron

Umetno-obrtnega društva
srečke po 1 K

priporočajo:
G. Gentilli, V. A. Jona, V. Michelstädter & Co., O. Pinckerle,
menjalnice v Gorici.

Pozor!!

Podpisani **Alojzij Korsika**, umetni in trgovski vrtnar
v Ljubljani si usojam naznaniti slav. občinstvu, da je izšel moj
bogato ilustrovan **cenik za leto 1903**, ki se ga dobi na za-
htevo zastonj. V zalogi imam najboljša zelenadna, poljska in
cvetlična semena, katerih dobro kakovost jamčim. Izdelujem
sveže šopke in vence s trakovi in napisli. Imam raznovrstne
rastline v loncih, grmiče za okrašenje, izdelane in naravne palme
ter vse v to stroko spadajoče predmete po najnižjih cenah. Za obila
naročila se toplo priporoča odličnim spoštovanjem

Alojzij Korsika.

Vsaki gospodinji

je čestitati, ki glede na zdravje, prihranek in dobri
okus uporablja Kathreiner-Kneippovo sladno kavo.

Vljudna prošnja: Pri kupovanju ne zahtevajte samo »sladne kave«,
ampak izrečno vselej — Kathreinerjevo — Kneippovo sladno kavo
in odjemajte jo le v izvornih zavojih, kakršnega kaže ta podoba.

Gena zavoju 50 vinarjev.
vsebina 500 gramov.

Kathreiner
Kneippova sladna kava
v polnih zavojih.
Kathreinerjeve tovarne za
Monakovo.